

Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
БАНКТІК ЕМЕС СЕКТОРЫНЫҢ
АҒЫМДАҒЫ ЖАҒДАЙЫ**

2016 ЖЫЛҒЫ 1 ҚАҢТАРДАҒЫ ЖАҒДАЙ БОЙЫНША

Алматы 2016 ж.

Мазмұны

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БАНКТІК ЕМЕС СЕКТОРЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ	3
I. ИПОТЕКАЛЫҚ ҰЙЫМДАРДЫҢ АҒЫМДАҒЫ ЖАҒДАЙЫ	3
1. АКТИВТЕР	3
2. НЕСИЕ ПОРТФЕЛІ	4
2. МІНДЕТТЕМЕЛЕР	5
4. МЕНШІКТІ КАПИТАЛ	6
5. ИПОТЕКАЛЫҚ ҰЙЫМДАР ҚЫЗМЕТІНІҢ ТИІМДІЛІГІ	6
I. БАНКТІК ЕМЕС ҰЙЫМДАРДЫҢ АҒЫМДАҒЫ ЖАҒДАЙЫ	8
1. АКТИВТЕР	8
2. НЕСИЕ ПОРТФЕЛІ	9
3. МІНДЕТТЕМЕЛЕР	9
4. МЕНШІКТІ КАПИТАЛ	10
5. БАНКТІК ЕМЕС ҰЙЫМДАР ҚЫЗМЕТІНІҢ ТИІМДІЛІГІ	11

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БАНКТІК ЕМЕС СЕКТОРЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

2016 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша Қазақстан Республикасының банктік емес секторы 3 ипотекалық ұйым және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын 5 ұйым (бұдан әрі – банктік емес ұйымдар) ретінде берілген.

1-кесте. Банктік емес сектордың құрылымы

Банктік емес сектордың құрылымы	01.01.2015	01.01.2016
Ипотекалық ұйымдардың саны, оның ішінде:	3	3
- жарғылық капиталына мемлекет 100% қатысатын ипотекалық ұйымдар	1	1
- ипотекалық ұйымдар	2	2
Банктік емес ұйымдардың саны, оның ішінде	5	5
<i>Жалғыз акционері агроөнеркәсіп кешені саласындағы ұлттық басқарушы холдинг болып табылатын ұйымдар</i>	4	4
<i>Ұлттық почта операторы</i>	1	1
Банктік емес ұйымдардың еншілес ұйымдарының саны	9	7

I. ИПОТЕКАЛЫҚ ҰЙЫМДАРДЫҢ АҒЫМДАҒЫ ЖАҒДАЙЫ

1. АКТИВТЕР

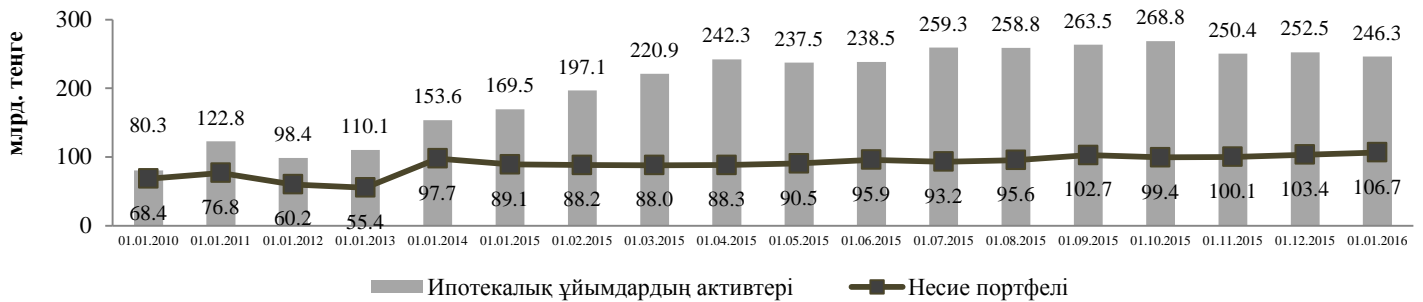
2-кесте. Қазақстан Республикасының ипотекалық ұйымдарының жиынтық активтерінің құрылымы

Ипотекалық ұйымдардың жиынтық активтерінің динамикасы мен құрылымы	01.01.2015		01.01.2016		Өсімі, %-бен
	млрд.теңге	жиынтығында %-бен	млрд.теңге	жиынтығында %-бен	
Ақша	0,1	0,1%	0,4	0,2%	339,0%
Корреспонденттік шоттар	7,7	4,5%	26,6	10,8%	246,8%
Бағалы қағаздар	19,2	11,4%	13,2	5,4%	-31,4%
Басқа банктерге орналастырылған салымдар	31,1	18,3%	17,8	7,2%	-42,6%
Клиенттерге берілген қарыздар, оның ішінде Кері РЕПО операциялары	89,1	52,6%	106,7	43,3%	19,7%
Негізгі құрал-жабдықтар мен материалдық емес активтер	9,8	5,8%	15,3	6,2%	55,8%
Клиенттерге ХҚЕС талаптары бойынша берілген қарыздар және қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)	-3,4	-2,0%	-4,2	-1,7%	25,7%
Өзге активтер	15,9	9,4%	70,5	28,6%	344,1%
Активтердің барлығы	169,5	100,0%	246,3	100,0%	45,3%

2016 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша ипотекалық ұйымдар активтерінің жиынтық мөлшері 246,3 млрд.теңге болды, бұл жылдың басындағы көрсеткіштен 76,8 млрд. теңгеге немесе 45,3%-ға көп.

Ипотекалық ұйымдардың активтері құрылымының маңызды үлесін клиенттердің қарызы алады – 43,3% (106,7 млрд.теңге), корреспонденттік шоттар – 10,8% (26,6 млрд.теңге), өзге активтер – 28,6% (70,5 млрд.теңге).

1- график. ҚР ипотекалық ұйымдарының активтері мен несие портфелінің динамикасы

2. НЕСИЕ ПОРТФЕЛІ

2016 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша ипотекалық ұйымдардың жиынтық несие портфелі 106,7 млрд. теңге болды, бұл 2015 жылдың басында қалыптасқан көрсеткіштен 17,6 млрд. теңгеге немесе 19,7%-ға көп.

Есепті күнге қалыптасқан провизиялар сомасы 4,2 млрд. теңгені құрады (ипотекалық ұйымдардың несие портфеліндегі қалыптастырылған провизиялардың үлес салмағы 4,0%).

3-кесте. ҚР ипотекалық ұйымдарының несие портфелінің құрылымы

Көрсеткіштер	01.01.2015		01.01.2016		Өсімі, %-бен
	млрд.теңге	жиынтығында %-бен	млрд.теңге	жиынтығында %-бен	
Несие портфелі (негізгі борыш), оның ішінде:	89,1	100,0%	106,7	100,0%	19,7%
Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыздар			0,1	0,1%	
Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыздар	86,6	97,2%	81,1	76,1%	-6,3%
Клиенттерге қаржы лизингі	2,3	2,6%	25,2	23,6%	988,8%
Клиенттердің қарыздар бойынша мерзімі өткен берешегі	0,2	0,2%	0,3	0,3%	52,2%
Бағалы қағаздармен Кері РЕПО операциялары			0,0	0,0%	
Анықтама үшін: ХҚЕС бойынша провизиялар	3,4	3,8%	4,2	4,0%	25,7%

4-кесте. ҚР ипотекалық ұйымдарының несие портфелінің сапасы

Көрсеткіштің атауы	01.01.2016	
	млрд.теңге	доля, %
Несие портфелі (негізгі борыш)	106,7	100,0%
Негізгі борыш және/немесе есептелген сыйақы бойынша мерзімі өткен берешегі жоқ қарыздар	95,6	89,6%
Мерзімі өткен берешегі бар қарыздар, оның ішінде:	11,0	10,4%
1 күннен 30 күнге дейін мерзімі өткен берешегі бар қарыздар	4,0	3,8%
31 күннен 60 күнге дейін мерзімі өткен берешегі бар қарыздар	1,2	1,1%
61 күннен 90 күнге дейін мерзімі өткен берешегі бар қарыздар	0,8	0,7%
90 күннен астам мерзімі өткен берешегі бар қарыздар	5,0	4,7%
<i>90 күннен астам мерзімі өткен берешегі бар қарыздар бойынша провизиялар</i>	4,2	4,0%
<i>90 күннен астам мерзімі өткен берешегі бар қарыздарды ХҚЕС бойынша провизиялармен жабу коэффициенті</i>		84,9%

2016 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша ипотекалық ұйымдардың жиынтық несиелік портфеліндегі мерзімі өткен берешегі бар қарыздардың үлес салмағы 10,4% (немесе 11 041 млн. теңге) болды. Есепті күні негізгі борыш бойынша 90 күннен астам мерзімі өткен берешегі бар қарыздар 4 989 млн. теңге немесе несиелік портфелінен 4,7% болды.

2. МІНДЕТТЕМЕЛЕР

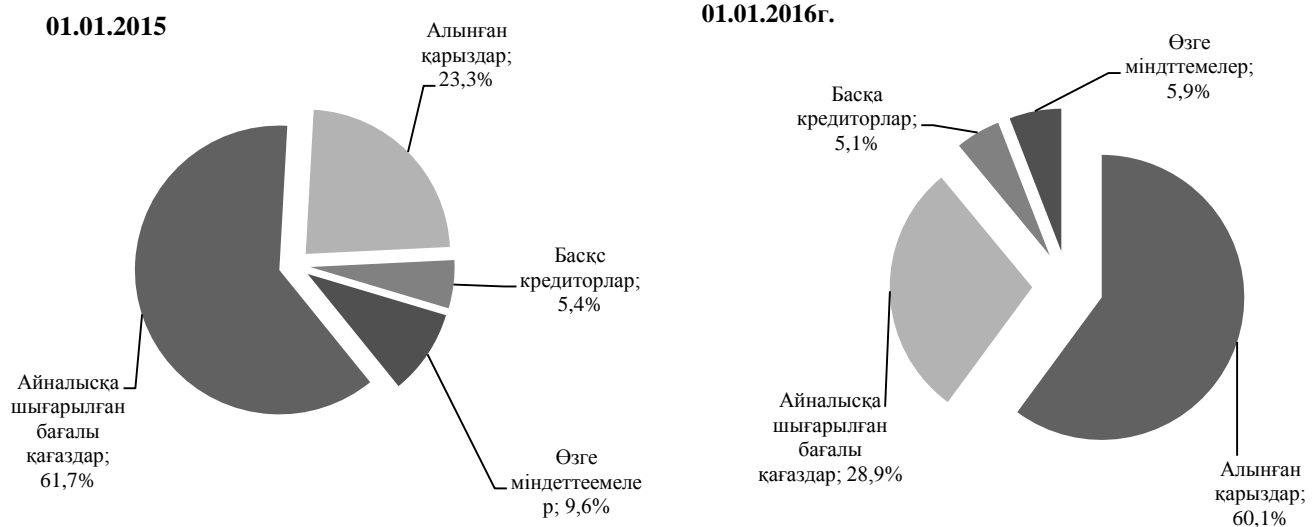
Ипотекалық ұйымдар міндеттемелерінің жиынтық мөлшері 2015 жылдың басындағы деректермен салыстырғанда 73,8 млрд. теңгеге немесе 60,3%-ға ұлғайып, 2016 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша 196,4 млрд. теңге болды.

Ипотекалық ұйымдардың міндеттемелері құрылымында алынған қарыздар түріндегі міндеттемелер (60,1%) басым болды.

5-кесте. ҚР ипотекалық ұйымдарының жиынтық міндеттемелерінің құрылымы

Ипотекалық ұйымдардың жиынтық міндеттемелерінің динамикасы мен құрылымы	01.01.2015		01.01.2016		Өсімі, %-бен
	млрд.теңге	жиынтығында %-бен	млрд.теңге	жиынтығында %-бен	
Алынған қарыздар	28,6	23,3%	117,9	60,1%	312,7%
Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар	75,6	61,7%	56,8	28,9%	-24,9%
Басқа кредиторлар	6,6	5,4%	10,1	5,1%	52,4%
Өзге міндеттемелер	11,7	9,6%	11,5	5,9%	-1,5%
Міндеттемелердің барлығы	122,5	100,0%	196,4	100,0%	60,3%

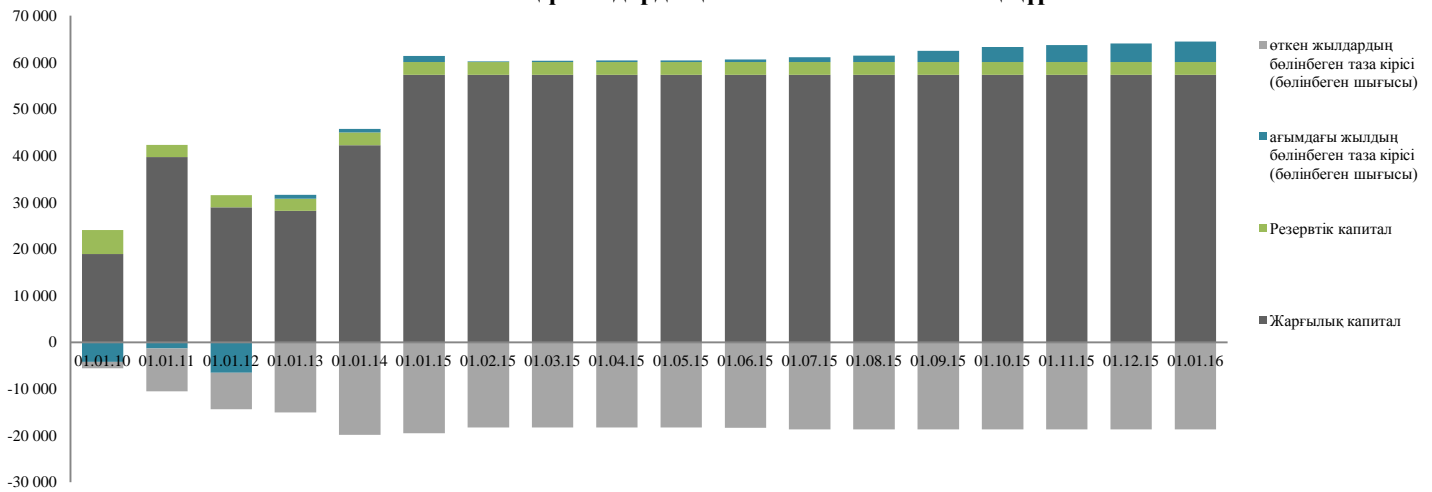
2-график. Ипотекалық ұйымдар міндеттемелерінің құрылымы

4. МЕНШІКТІ КАПИТАЛ

Ипотечалық ұйымдардың баланстық меншікті капиталы 2016 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша 49,9 млрд.теңге болды, бұл ағымдағы жылдың басында қалыптасқан көрсеткіштен 2,9 млрд. теңгеге көп.

3-кесте. Ипотечалық ұйымдардың меншікті капиталының құрылымы

Ипотечалық ұйымдардың реттеуші меншікті капиталының мөлшері 2016 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша 53,8 млрд. теңге болды. Ал жылдың басында осы көрсеткіш 52,2 млрд.теңге болған еді.

	01.01.2015	01.01.2016
Төленген меншікті капитал (оның ішінде қосымша капитал), млрд.теңге	63,2	63,2
Есептік меншікті капитал, млрд.теңге	52,2	53,8
Меншікті капиталдың жеткіліктілігі коэффициенті ($\kappa_1 \geq 0,06$)	0,274	0,192
Меншікті капиталдың жеткіліктілігі коэффициенті ($\kappa_{1-2} \geq 0,06$)	0,315	0,295
Меншікті капиталдың жеткіліктілігі коэффициенті ($\kappa_{1-3} \geq 0,12$)	0,354	0,332

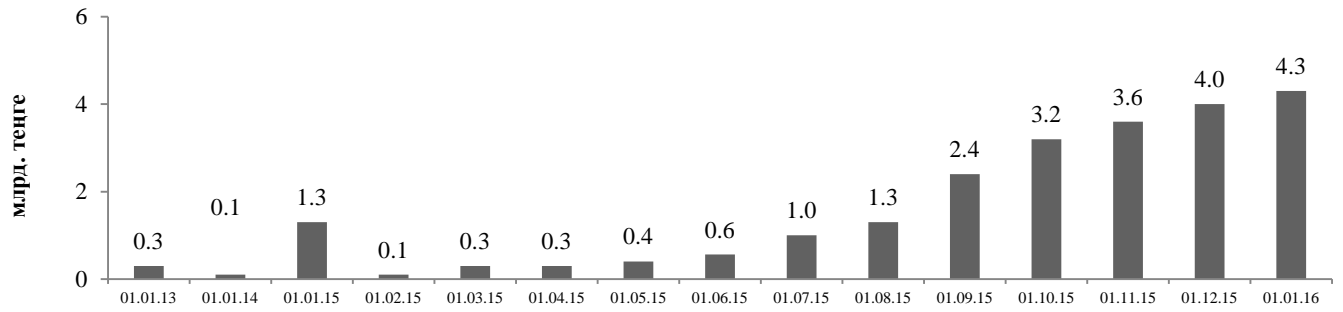
5. ИПОТЕКАЛЫҚ ҰЙЫМДАР ҚЫЗМЕТІНІҢ ТИІМДІЛІГІ

6-кесте. ҚР ипотечалық ұйымдарының кірістілігі

Ипотечалық ұйымдар 2016 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша 4,3 млрд.теңге мөлшерінде таза пайда алды.

Ипотечалық ұйымдардың кірістілігі, млрд. теңгемен	01.01.2015	01.01.2016	Өсімі, %-бен
Сыйақы алумен байланысты кірістер	15,8	19,0	19,9%
Сыйақы төлеуге байланысты шығыстар	12,3	11,9	-2,6%
Сыйақы алумен байланысты емес кірістер	8,7	63,0	623,6%
Сыйақы төлеуге байланысты емес шығыстар	10,4	61,4	488,6%
Операциялар бойынша ықтимал шығынға резервтер (резервтерді қалпына келтіру)	0,4	2,6	647,1%
Корпоративтік табыс салығы	0,2	1,7	751,0%
Таза кіріс (шығын)	1,3	4,3	243,3%

4 - график. Ипотекалық ұйымдардың пайдасы (шығыны)

I. БАНКТІК ЕМЕС ҰЙЫМДАРДЫҢ АҒЫМДАҒЫ ЖАҒДАЙЫ

1. АКТИВТЕР

8-кесте. Банктік емес ұйымдардың жиынтық активтерінің құрылымы

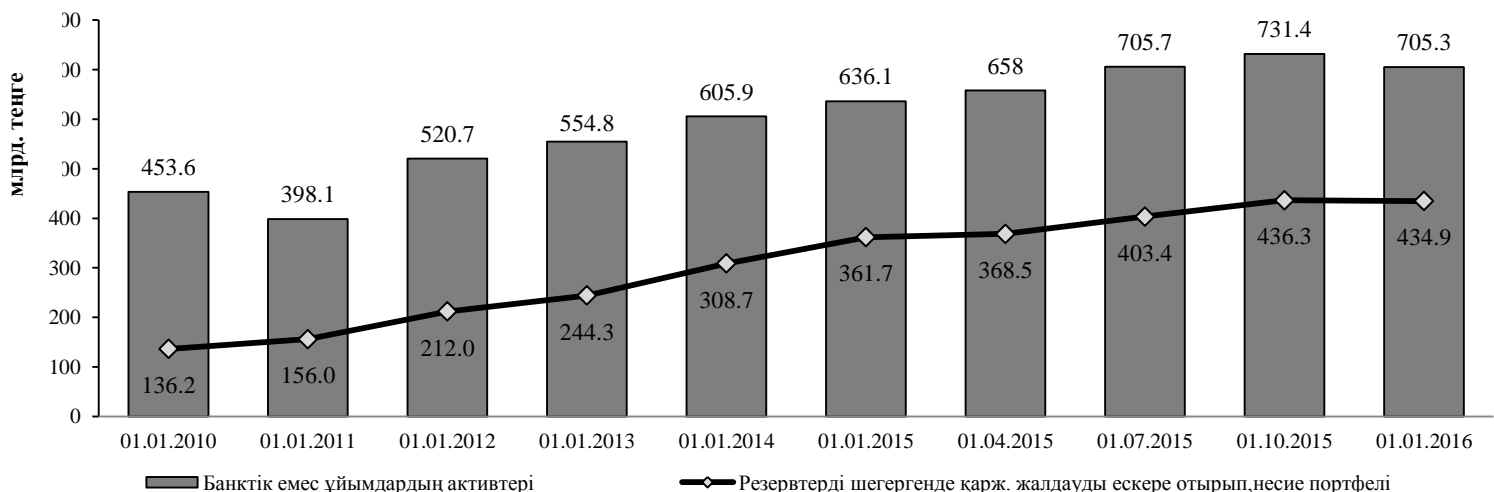
Банктік емес ұйымдардың жиынтық активтерінің динамикасы мен құрылымы	01.01.2015		01.01.2016		Өсімі, %-бен
	млрд. теңге	жиынтығында %-бен	млрд. теңге	жиынтығында %-бен	
Ақшалай қаражат және ақшалай қаражаттың баламалары	56,1	8,8	59,5	8,4	6,1
Орналастырылған салымдар	23	3,6	8,5	1,2	-63,0
Бағалы қағаздар	11,7	1,8	10,3	1,5	-12,0
Берілген қарыздар	204,3	32,1	253,8	36,0	24,2
Қаржылық жалдау	157,4	24,7	181,1	25,7	15,1
Басқа заңды тұлғалардың капиталына инвестициялар және реттелген борыш	24,8	3,9	22,8	3,2	-8,1
Дебиторлық берешек	52,1	8,2	71,7	10,2	37,6
Өзге активтер	106,7	16,8	97,6	13,8	-8,5
Активтердің барлығы	636,1	100,0	705,3	100,0	10,9

2016 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша банктік емес ұйымдардың жиынтық активтері 2015 жылдың басынан 10,9%-ға ұлғайып, 705,3 млрд. теңге болды.

2015 жылдың басымен салыстырғанда дебиторлық берешек 37,6%-ға, берілген қарыздар 24,2%-ға ұлғайғаны байқалады, бұл ретте орналастырылған салымдар 63,0%-ға төмендеді.

Банктік емес ұйымдар активтерінің жалпы сомасында заңды және жеке тұлғаларға берілген қарыздар – 36,0% (253,8 млрд.теңге), қаржылық жалдау – 25,7% (181,1млрд. теңге), өзге активтер –13,8% (97,6 млрд.теңге) және дебиторлық берешек –10,2% (71,7млрд. теңге) алады.

5-график. Банктік емес ұйымдардың активтері мен несие портфелінің динамикасы

2. НЕСИЕ ПОРТФЕЛІ

2016 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша банктік емес ұйымдардың жиынтық несие портфелі (қаржылық жалдауды ескергенде) 472,6 млрд. теңге болды.

Мерзімі өткен берешегі бар қарыздардың банктік емес ұйымдардың жиынтық несие портфеліндегі үлес салмағы 27,1% (немесе 128,0 млрд. теңге) болды. Есепті күні негізгі борыш бойынша 90 күннен астам мерзімі өткен берешегі бар қарыздар 78,0 млрд. теңге немесе банктік емес ұйымдардың жиынтық несие портфелінен 16,5% болды.

Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарының талаптарына сәйкес несие портфелі бойынша қалыптастырылған провизиялар (резервтер) 51,8 млрд. теңге немесе банктік емес ұйымдардың жиынтық несие портфелінен 11,0% болды.

9-кесте. Банктік емес ұйымдардың несие портфелінің сапасы

Көрсеткіштің атауы /күні	01.01.2016	
	негізгі борыш сомасы, млрд. теңге	жиынтығында %-бен
Несиe портфелі, оның ішінде қаржылық жалдау	472,6	100,0%
Негізгі борыш бойынша мерзімі өткен берешегі жоқ қарыздар	344,6	72,9
Мерзімі өткен берешегі бар қарыздар, оның ішінде:	128,0	27,1
1 күннен 30 күнге дейін мерзімі өткен берешегі бар қарыздар	25,7	5,4
31 күннен 60 күнге дейін мерзімі өткен берешегі бар қарыздар	18,7	4,0
61 күннен 90 күнге дейін мерзімі өткен берешегі бар қарыздар	5,7	1,2
90 күннен астам мерзімі өткен берешегі бар қарыздар	78,0	16,5
<i>Анықтама үшін: ХҚЕС бойынша провизиялар</i>	<i>51,8</i>	<i>11,0</i>

3. МІНДЕТТЕМЕЛЕР

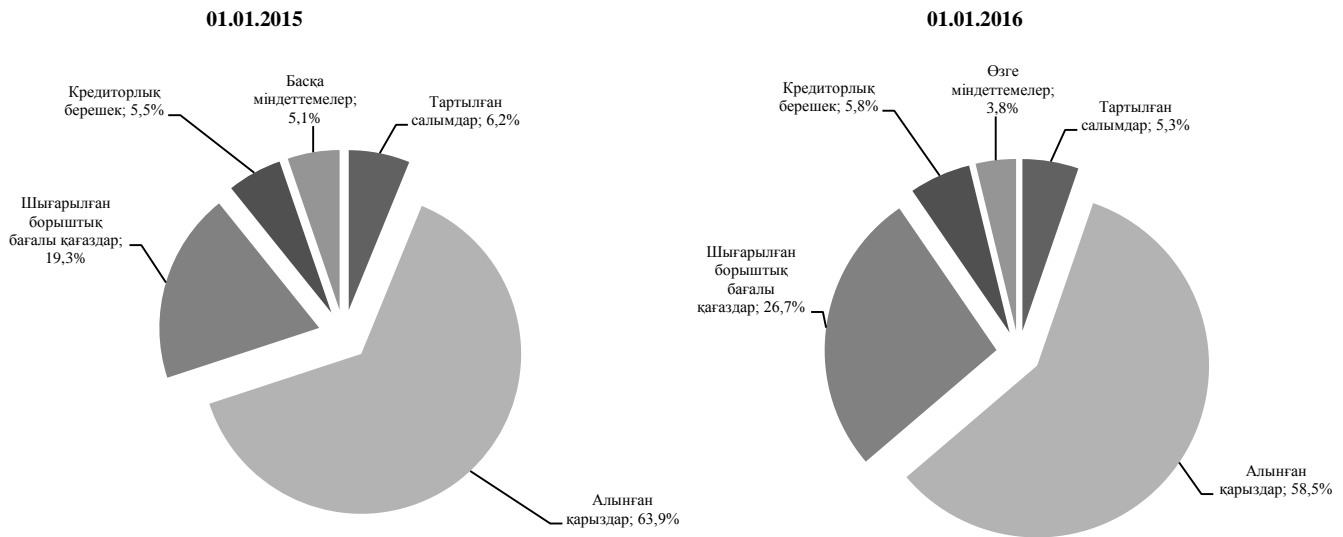
Банктік емес ұйымдар міндеттемелерінің жиынтық мөлшері 2015 жылғы 1 қаңтардағы деректермен салыстырғанда 65,1 млрд. теңгеге немесе 19,4%-ға ұлғайып, 2016 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша 401,2 млрд. теңге болды.

2015 жылдың басымен салыстырғанда банктік емес ұйымдар міндеттемелерінің құрылымында шығарылған борыштық бағалы қағаздардың 65,1%-ға, кредиторлық берешектің 24,7%-ға және алынған қарыздардың 9,3%-ға ұлғайғаны байқалады. Банктік емес ұйымдардың міндеттемелері құрылымында алынған қарыздар түріндегі міндеттемелер басым болды (58,5%).

10-кесте. Банктік емес ұйымдардың жиынтық міндеттемелерінің құрылымы

Банктік емес ұйымдардың жиынтық міндеттемелерінің динамикасы мен құрылымы	01.01.2015		01.01.2016		Өсімі, %-бен
	млрд. теңге	жиынтығында %-бен	млрд. теңге	жиынтығында %-бен	
Тартылған салымдар	20,8	6,2	21,2	5,3	1,9
Алынған қарыздар	214,6	63,9	234,6	58,5	9,3
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	64,8	19,3	107,0	26,7	65,1
Кредиторлық берешек	18,6	5,5	23,2	5,8	24,7
Басқа міндеттемелер	17,3	5,1	15,2	3,8	-12,1
Міндеттемелердің барлығы	336,1	100,0	401,2	100,0	19,4

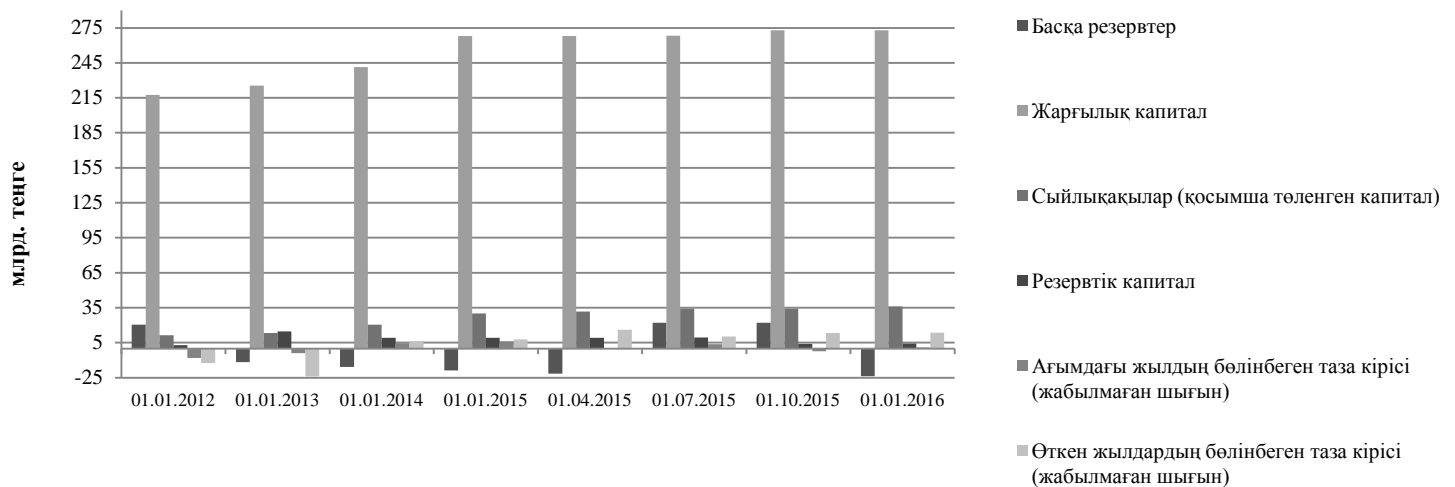
7-график. Банктік емес ұйымдар міндеттемелерінің құрылымы

4. МЕНШІКТІ КАПИТАЛ

Банктік емес ұйымдардың баланстық меншікті капиталы 2016 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша 304,0 млрд.теңге болды, бұл 2015 жылғы 1 қаңтарда қалыптасқан көрсеткіштен 4,0 млрд. теңгеге немесе 1,3%-ға көп.

8-график. Банктік емес ұйымдардың меншікті капиталының құрылымы

11-кесте. Меншікті капитал жеткіліктілігі

Ұлттық басқарушы холдингінің еншілес ұйымдарының меншікті капиталының жеткіліктілігі	01.01.2015	01.01.2016
Төленген жарғылық капитал, млрд. теңге	276,4	281,7
Есептік меншікті капитал, млрд.теңге	267,1	269,5
Меншікті капиталдың жеткіліктілігі коэффициенті (κ1)	0,489	0,507
Меншікті капиталдың жеткіліктілігі коэффициенті (κ1-2)	0,606	0,498
Меншікті капиталдың жеткіліктілігі коэффициенті (κ1-3)	0,542	0,446

Ұлттық почта операторының меншікті капиталының жеткіліктілігі	01.01.2015	01.01.2016
Меншікті капитал, млн. теңге	12,6	20,4
Меншікті қаражат жеткіліктілігінің коэффициенті	0,240	0,328
Ағымдағы өтімділік коэффициенті	0,473	0,496

Агроөнеркәсіп кешені саласындағы ұлттық басқарушы холдингінің еншілес ұйымдарының реттеуші меншікті капиталының мөлшері 2016 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша 269,5 млрд. теңге болды. Осы көрсеткіш 2015 жылдың басында 267,1 млрд. теңге болған еді.

Есепті күні ұлттық почта операторының меншікті капиталының мөлшері 20,4 млрд. теңге болды.

5. БАНКТІК ЕМЕС ҰЙЫМДАР ҚЫЗМЕТІНІҢ ТИІМДІЛІГІ**12-кесте. Банктік емес ұйымдардың кірістілігі**

Банктік емес ұйымдардың кірістілігі ¹	млрд. теңге		
	01.01.2015	01.01.2016	Өсімі, %-бен
Кірістер жиынтығы, о.і.	96,0	93,5	-2,6
Сыйақы алумен байланысты кірістер	34,7	43,4	25,1
Сыйақы алумен байланысты емес кірістер	1,8	2,4	33,3
Өзге кірістер	59,5	47,7	-19,8
Шығыстар жиынтығы, о.і.	72,4	79,6	9,9
Сыйақы төлеуге байланысты шығыстар	16,9	21,7	28,4
Сыйақы төлеуге байланысты емес шығыстар	0,0	0,1	0,1
Өзге шығыстар	55,5	57,8	4,1
Резервке аударылғанға дейінгі пайда (шығын)	23,4	13,9	-40,6
Операциялар бойынша ықтимал залалға резервтер (резервтерді қалпына келтіру)	14,4	10,4	-27,8
Корпоративтік табыс салығы	2,4	1,6	-33,3
Таза кіріс (шығын)	6,8	1,9	-72,1

¹Пайда мен шығындар туралы есепке сәйкес

Банктік емес ұйымдар 2016 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша 1,9 млрд. теңге мөлшерінде пайда алды.

10-график. Банктік емес ұйымдардың пайдасы (шығыны)

